

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

De vita solitaria.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

DIONYSII CARTH.

mea caro oculorum, gēmis rosea facies decorat,
valetudo corpori uires ministrat, iuuenilis aetas
longioris vitæ spacia repromittit, quando viger
ratio & corporis sensus, dum auditus acutior, vi
sus promptior, incessus rectior, vultus iucundior:
qui in hac ætate se domant, deoq; sociant, premi
um Iohannis expectant: imo secundum Hugon.
Hugo. tales offerunt deo agnum immaculatum. Pro
Trenor. 3. pter quod loquitur Hier. Bonum est viro quum
portauerit iugum ab adolescentia sua. Non ergo
charissime tardes conuerti ad dominū, & ne dif
feras de die in diem, ne subito veniat super te ira
eius. Te totum offer deo in holocaustum: & ipse
impendet tibi se totum. Esto vere magnanimus,
3, Timot. 3 & mitte manum tuā ad fortia. Labora sicut bo
nus miles Christi, & contra hostes animæ tuæ pu
Ibidem gna viriliter. Non enim coronatur nisi qui legit
me certauerit. Hæc omnia conferre tibi dignetur
propter bonitatem suam, immensam, ad sursum
us honorem & gloriam vniuersorum creator o
mnium dominator, qui est super omnia deus sub
limis & benedictus.

De vita solitaria.

Art. XXXIII.

Trenor. 3.

Esdebit solitarius & tacebit: quia le
uaabit se supra se. Deus noster natu
ræ bonus (cuius essentia bonitas,
cuius vita immortalitas, cuius vo
lūtas æquitas perhibetur) quum in
seipso summe quietus, sanctus, in
uariabilisque consistat: puram atque quietam
diligit mentem; illam vtique, quæ a strepitu vi
torum

DE ARCTA VIA SAL. Fo. 68

etorum, ab impetu passionum, a tumultu quoque
secularium abstinens cogitationum ac negotio-
rum, corde tranquillo, ordinato, & libero inten-
dit superius, uacans deo altissimo, superessentia-
li, immenso, & superbenedicto: qui est bonitas i-
dealis, idea æternalis, veritas exemplaris: ex cu-
jus splendissimo ac indeficientissimo fonte æter-
no, omnis emanauit pendetque perfectio. Ipse
siquidem dominus deus noster, deus magnus &
supergloriosus, solus omnipotens, solus adorandus,
solus verus perfectusque deus est ipsum esse
purum, plenum, infinitum, fontale, vitale, super-
sapientiale, causalissimumque consistens. Itaque
quum contemplatio amorosa, seu dilectio con-
templatiua huius entis altissimi, simplicissimi,
ac beatissimi dei, sit summa atque finalis huma-
næ mentis perfectio: illa viuendi religio, quæ ad
contemplationem hanc compendiosius proue-
hit, excellentiusque perducit, videtur esse dignissi-
ma, utpote ad deum aptissima via. Hæc autem
est solitariæ ordo uitæ, qui utique convenientissi-
ma continet mediâ cõtemplationis theoreticæ, di-
lectionis seraphicæ, perfectionis deificæ. Non e-
nim anima vulgo permixta, mūdānis rebus im-
mersa, humanis causis intenta, seu per diuersa
vagans dispersa, poterit deo sublimi extatice
couniri, pure infigi, stabiliter copulari. Quoniam
ergo te quam dilectissime frater ad vitam soli-
tariam summopere exhortor: cōgruum reor tibi
de hac vita conscribere pauca: quatenus eius co-
gnita qualitate, dignitate, dulcedine, ac decore,
ad eius amplexū magis festines. In primis itaque
contuendū est, quid sit finis solitariæ cōuersatio-
nis. Quum enim oīm religionū seu ordinū sit per
pauper

Luc. 4)

paupertatem spontaneam, castitatem plenariam, obedientiam promptam, tanquam per funiculum triplicem (qui rumpitur difficulter) ad superioris partes animæ (in qua summæ trinitatis imago expressa est) reformationem perfectam conscendere: puta ad diuinorum speculationem præclaram, dilectionemque feruidam, atque in utroque fixationem, in quantum huic vitæ possibile est, stabilitam: tamen solitariæ professionis ac vitæ intentio est ad contemplationem, ac dilectionem diuinorum tanto deformiorem, puriorem, splendidiorum, ardentiorum, ac indissolubiliorem pertingere, quanto præ cæteris cunctis ordinibus ab hominibus amplius se elongat, peccandi occasiones magis declinant, ab occupatione circa diuersa plenius abstinet. Districtiora quæque seu asperiora media ad hunc finem assumit. Porro quum

Philoso. homo iuxta Philosophum naturaliter sit animal sociale, politicum, constat, quod in solitudine efficaciter degere sit supernaturale, diuinum, præstantissimum, non humanum. Hinc optime ait Philosophus, quod homo solus est deus vel bestia, hoc est

Idem diuinus vel bestialis. Nempe si digne ac fructuose se viuat in solitudine, est potius supra hominem deus quidem per participationem, quam homo utpote diuinis actionibus iugiter occupatus. Omnis namque natura maxime imitatur, imo quodammodo transformatur in id cuius actiones magis exercet: quod admodum iracundi canes, & rapaces lupi vocantur. Sicut igitur deus sanctus, fortis, et immortalis, seipsum æternaliter diligit, & speculatur incessabiliter, seu inspicit: ita et solitarius omni horum quantum possibile est, actualiter ferri debet in deum, per contemplationem sinceram, dilectionem

DE ARCTA VIA SAL. Fo. 630

nemque stabilem, ceteris quoque actibus laetitiae,
(scilicet laudibus dei, orationi, compunctioni, le-
ctiōni, gratiarum actioni, & morum conuersio-
ni) fortiter insistendo. Denique sicut in præinducto
Hieremias eloquio tangitur, ad huiusmodi vi-
tam tria requiruntur atque concurrunt: uidelicet
solitarij sessio, id est, ab exterioribus occupationi-
bus mundanisque actibus quies, De qua dicit apo-
stolus, Operam detis ut quieti sitis. Et Esaias, Si
reuersi, inquit, fueritis ut quiescatis, salui eritis.
Vel sessio solitarij est humiliatio eius. De qua pro-
pheta, Tu cognouisti sessionem meam & resurre-
ctionem meam. Secundum est taciturnitas. In qua
designatur refrenatio linguæ ab omni sermone
inutili & humano colloquio. Tertium est eleua-
tio eius supra seipsum, seu cordis erectio ad diui-
na. Ad quam disponunt duo præacta. Primum
horum tangit Hieremias, dicens: Sedebit solita-
rius. Secundum quum subdit, Et tacebit. Tertium,
quum adiecit, Quia leuabit se supra se. Hæc e-
dem eleuatio est prædicta iam diuinorum con-
templatiua, pura ac feruens dilectio, quæ refor-
mationem passionum, expulsionemque vitiōrum
præcegit, & insuper vñctionem a spiritu sancto
præcipuam, gnauam cordis custodiam, atque me-
talem stabilitatem requirit: omnem consolatio-
nem mundanā, repausationem carnalem, ac ani-
mi remissionem excludit: imo necesse est indesi-
nenter cum serioso humillime mentis affectu vi-
scera diuinæ clementiæ, pro gratiæ incremento,
conseruatione, ac perfectione pulsare ac implo-
rare. Præterea uita ista ex parte subiecti atque ob-
iecti dignissima est, quum sit in supremis animæ
viribus intellectu & voluntate, & circa deū al-
tissimum

Psalm. 138

tissimum ac diuina versetur. Est quoque dulcissi-
 ma. Gaudium enim est diffusio animi in concēptu
 boni. Et quo bonum hoc convenientius præstan-
 tiusque fuerit, & potentia ipsa apprehensua nobi-
 lior, ac unio potentia, cum obiecto purior, atque
 intimior, eo erit delectatio maior. Quum ergo in-
 comprehensibilis adorandus, et sup̄mirabilis do-
 minus deus noster sit omni menti creatæ bene di-
 spositæ convenientissimus, optimus atque dignissi-
 mus, intellectus quoque & voluntas animæ ratio-
 nalis sint nobilissimæ ac diuinissimæ vires ipsius,
 contemplatio etiam & dilectio immediate de-
 um attingant: palam est quod in contemplatiua de-
 lectatione dei sincera, ac feruida, magna valde su-
 auissimaque delectatio sita est. Præsertim quum iux-
 ta Philosophum, Philosophia habeat delecta-
 tiones admirabiles sibi admixtas. Quid enim dul-
 cius esse poterit in vita præsentis quam deo omnipoten-
 ti, fonti omnis decoris, mente adhærere tranqui-
 la. Nam & animus ordinatus sibi ipsi dulcissimus
 est. Et secura mens, quasi iuge conuiuium. Unde
 quis vita solitaria incipientibus & imperfectis
 eius dulcedinem, fructum, atque profectum non-
 dum expertis laboriosa & ardua sit, præsertim cum
 spiritualis consolatio eis a deo subtrahitur: profecti-
 uos sensus habentibus prorsus dulcissima est, et
 cunda. Quippe qui vitæ huius dulcedinem vbi-
 tum gustarunt, & quantum in ea profecerint, non igno-
 rant. Hinc quoque deificati ac illustrissimi uiri omni-
 palii fastigio sublimati, amore solitariæ seu cla-
 stralis vitæ, episcopatus suos reliquerunt, atque
 locis secretis solitariam vitam duxerunt. Inter quo-
 rum

DE ARCTA VIA SALV. F. 64

Erunt S. Gregorius Nazanzenus episcopus, S.
Iustus Lugdudensis archiepiscopus, S. Narciscus
Hierosolymorum antistes, sanctus Vulfrannus
Senonensium pontifex, sanctus Remaclus, & S.
Amandus Traiectensis, quod nunc est Leodien-
sis sedis episcopi. Sed & Petrus quondam papa Ce-
lestinus quintus, Nonne papatus altissimo apice
derelicto, Hieremiticam vitam elegit & duxit?
Quid enim intersit inter vitam solitariam seu clau-
stralem & pontificalem, quamuis sanctam, ipse
de seipso loquens testatur B. papa Greg. in prin-
cipio dialog. dicendo: Infelix animus meus pul-
satus occupationis suae vulnere meminit, qualis
aliquando in monasterio fuit, quomodo ei cuncta
transitoria subter erant, quantum omnibus volubi-
libus eminebat, quod nulla nisi caelestia cogitare con-
sueuerat, quod corpore retentus ipsa iam carnis clau-
stra contemplatione transcendebat, quod mortem quae
tanquam uitae ingressum, praemiumque laboris ama-
bat. At nunc ex occasione curae pastoralis secula-
rium hominum negotia patitur, & post tam pul-
chram quietis suae speciem terreni actus pulvere
foedatur. S. quoque Hieronymus quid in solitu-
dine profecerit ipse testis sibi est, de seipso humi-
liter non iactanter haec scribens: Ego, inquit, ho-
munculus sic abiectus, sic vilis, adhuc viuens in
corpore in deserto angelorum choris saepe inter-
fui, nihil de corporeis rebus per hebdomadas sen-
tiens, & diuinae visionis intuitu, post multorum for-
te dierum spacia praescius futurorum, corpori restituebar.
Quid ibi manens felicitatis habebam, inenarra-
bilis gaudij, testis est trinitas ipsa quam cerne-
bam, nescio quo intuitu. Testes sunt & ipsi beati
spiritus qui aderant: testis est & conscientia mea.
Eccē

Greg. in 1.
lib. dia.

Hieronymus
Not

DIONYSII CARTH.

Ecce amantissime mi quid confert Christi deuotissimis famulis solitaria vita. Quia, vt nosti, uirtus unita fortior est quam dispersa. Et rursus, quod anima circa plura diffunditur, occupatur, diuiditur: eo debilior est ad uacandum vni illi simplicissimo atq; altissimo, quod solū necessarium est. Idcirco ad mentis recollectionem & conformationem in deo, ad syncerissimam contemplationem, omnisc; gratiæ incrementum, & ad habendam præcipuam in orando & cætera bona agendo deuotionem, confert et prodest solitudo. In qua se homo coram deo tanto liberius fiducialiusq; effundit: quanto se a nullo hominum notari aut conspici nouit. Ibi quoq; anima religiosa a deo consolari, eiusq; alloquia meretur, quæ admodum per Oze, prophetã testatur, Ducam eã in solitudinẽ, & loqr ad cor eius. Deniq; ipse met Christus (cuius omnis actio nostra est instructio) qui sicut frequẽtia hominum a perfectione impediri non potuit, ita nec solitudine adiuuari nihilominus vt suo nos doceret exemplo, oraturus recessit a populo, & montem conscendit, iuxta illud: Ascendit in mōtem solus orare: imo in passione instante, non solū a beatissimo ap̄stolico collegio, sed a tribus insuper familiarissimis charissimisq; discipulis abiit, solus in secreto oraturus. **Luc. 32** Auulsus est, inquit, ab eis, quantum iactus est lapidis, & positus genibus orauit. Propterea in statutis ordinis nostri habetur, suauitates psalmodiarum, studia lectionum, feruores orationum, excessus cōtemplationum, baptismata la chrysmatum nulla re magis q̄ solitudie posse iuari. Hec ergo est solitaria vita: in cuius præconium sanctissimi patres hoc modo prorumpunt. O vita solitaria

Matth. 14

Luc. 32

solitaria seu heremitica vita, angelica, atq; dei-
 fica, tu viuarium animarum ex cedro gemmarum
 celestium, spiritualium curia senatorum, odor tu-
 us cunctorum aromatum fragrantiam superat.
 Quicquid de te enunciat: dignitati tuae nulla-
 tenus adaequatur. Quonia lingua carnis nequa-
 quam exprimere sufficit: quod de te spiritus inui-
 sibilis sentit. Qui te nouerunt, te diligunt. Et qui te
 gustauerunt: praeconia tua concinunt. Bonum est *Trenor. 3.*
 viro quum te portauerit ab adolescencia sua. Tu *Cantico. 4.*
 castra dei, tu turris David aedificata cum propu-
 gnaculis. Mille clypei pendent ex te: omnis ar- *Ibidem*
 matura fortium. Tu campus diuini praelij, spiri-
 talis area belli, angelorum spectaculum, palestra
 fortiter dimicantium. O cella mors vitiorum, fo-
 mentum virtutum, coelestis doctrinae schola, ar-
 tiumq; diuinarum disciplina, tu paradysus deliti-
 arum: ubi rosae charitatis igneo rubore flamme-
 scunt, & lilia castitatis niueo splendore cande-
 scunt, ac violae humilitatis, dum imis contentae
 sunt, flatibus non impelluntur. Tu quoq; o cella
 es scala Iacob, quae hominem vehis ad coelum,
 angelosq; ad humanum deponis colloquium. Tu
 conciliabulum dei & hominum secretarium in
 carne degentium, & spirituum supernorum, dei
 & hominum colloquitorium, arcanum dulcif-
 simum. Ecce q̄ pulchra rerum species: dum fra-
 ter constitutus est in cella, nocturnas agit vigili-
 as, & quasi pro diuinis castris militares custodit
 excubias. Hinc contemplet in caelo cursus astro-
 rum: Hinc decurrit per labia eius ordo psalmore:
 mens ipsa diuini amoris calore succenditur, stil-
 lantq; per genas ex oculis lachrymae dulces, qui-
 bus anima deiformiter pulchrificatur. Tunc vi-
 ta car-

DIONYS. CARTH.

Ma. 35. Vita carnalis vilescit, & mollibus iacetium in stratis, ac lasciuientium delectatio atq; pausatio, q; spernenda sint innotescit. O vita solitaria vita felix & sancta, vita diuina & libera, vita pura atq; angelica, tu splendor animae, amica sapientiae, ornamentum ecclesiae, plenitudo gratiae, consummatio perfectionis, custos quietis & pacis.

Psal. 137. Te lex attollit, propheta miratur, vniuersiq; insuper qui uerae perfectionis cacumen sortiti sunt, tua praeconia norunt. Adhaereat lingua mea faucibus meis, si non meminero tui, si non proposuerote te in principio letitiae meae. Tu requies mea in seculum seculi, hic habitabo, quonia elegi eam. Hanc igitur te uitam chari mi frater opto leuiter arripere, fructuose tenere, feliciterq; finire.

De honesta conuersatione clericorum.
Art. XXXV.

Ephes. 4

Bsecro vos in domino, vt digne ambuletis uocatione qua uocati estis. Quoniam nec dum charissime deus creuisti charismata meliora emulando statum perfectionis arripere, totique mundo & propriae uoluntati

perfecte abrenunciare: vt interim uiuas vt oportet decetq; canonicum, quid ad hoc requiratur tibi breuiter pandam. Itaq; in principio tertij decretaliu inter caetera de clericis seu canonicis scriptum est, (Nempe quod ibi de clericis legitur: et

De uita & ho. cle. c. si quis
De uita & ho. cleri. c. clericus, & c
monaster.

tum est ad canonicos praecipue pertinere) Clerici arma portantes & usuram, excommunicentur. Si quis ex clericis communi relaxauerit, anathema sit. Monasteria monialium si quisquam clericus sine manifesta & rationabili causa frequentate praesumpserit, per episcopum arceatur. Et si